

ÚVOD

Evropská unie je dnes domovem 450 milionů lidí z různých etnických, kulturních a jazykových oblastí. Jazyková situace evropských zemí je komplexní – byla utvářena dějinami, geografickými faktory a mobilitou lidí. V současnosti Evropská unie uznává 20 úředních jazyků¹ a navíc se v této zeměpisné oblasti mluví přibližně 60 dalšími původními nebo nepůvodními jazyky.

Termín mnohojazyčnost odkazuje jak na situaci, v níž se v rámci určité zeměpisné oblasti mluví několika jazyky, tak na schopnost člověka naučit se několik jazyků. Mnohojazyčnost je jako taková klíčovým znakem Evropy v obou svých významech.

Výhody znalosti cizích jazyků jsou nezpochybnitelné. Jazyk je cestou k porozumění jiným způsobům života, což zase na oplátku otevírá prostor pro mezikulturní toleranci. Kromě toho znalost jazyků usnadňuje práci, studium a cestování po Evropě a umožňuje mezikulturní komunikaci.

Evropská unie je vskutku mnohojazyčnou institucí, která podporuje ideál jednotného Společenství s rozmanitostí kultur a jazyků. Aby toto Evropská komise zaručila, přijala v listopadu 2005² první sdělení Komise, které se zabývá otázkami mnohojazyčnosti.

Tři ústřední cíle politiky Komise v oblasti mnohojazyčnosti jsou povzbuzovat učení jazyků, podporovat zdravou mnohojazyčnou ekonomiku a poskytnout všem občanům EU přístup k právním předpisům a postupům Unie a informacím o ní v jejich vlastním jazyce.

V období od 5. listopadu do 7. prosince bylo 28 694 občanů³ ve 25 zemích EU a rovněž v Bulharsku, Rumunsku, Chorvatsku a Turecku dotázáno na své zkušenosti a chápání mnohojazyčnosti v rámci vlny 64.3 Eurobarometru.

V tomto shrnutí se analýza zaměřuje na tři témata, která jsou určujícími faktory v mnohojazyčné společnosti:

- Dlouhodobý cíl všech občanů EU mluvit kromě své mateřštiny dvěma dalšími jazyky⁴
- Celoživotní učení jazyků již od raného věku⁵
- Důležitost vzdělání

¹ Úředními jazyky Evropské unie jsou angličtina, čeština, dánština, estonština, finština, francouzština, italština, litevština, lotyština, maďarština, maltština, němčina, nizozemština, polština, portugalština, řečtina, slovenština, slovinština, španělština a švédština. Irština se stane 21. úředním jazykem 1. ledna 2007. Po přistoupení Bulharska a Rumunska bude mít Unie 23 úředních jazyků.

² KOM(2005) 596: *Nová rámcová strategie pro mnohojazyčnost*
<http://europa.eu.int/languages/cs/document/74>

³ V každé zemi se průzkum týkal lidí, kterým bylo alespoň 15 let a kteří jsou občany jednoho ze členských států. V přistupujících a kandidátských zemích se průzkum týkal státních příslušníků těchto zemí a rovněž občanů členských států EU bydlících v těchto zemích, kteří měli pro zodpovězení otázek v dotazníku dostatečnou znalost některého z příslušných národních jazyků.

⁴ KOM(2003) 449: *Podpora jazykového vzdělávání a jazykové rozmanitosti: akční plán 2004–2006*
http://europa.eu.int/comm/education/doc/official/keydoc/actlang/act_lang_en.pdf

⁵ Závěry zasedání Evropské rady v Barceloně v březnu 2002:
http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/71025.pdf

VÝCHOZÍ BOD

Evropská unie je dnes mnohojazyčná ve dvojím slova smyslu: v této zeměpisné oblasti se hovoří mnoha rodnými jazyky a značná část obyvatelstva má znalost několika jazyků. Nicméně jazykové znalosti nejsou všude v Evropě stejné a zdá se, že Evropané potřebují k učení cizích jazyků povzbuzení.

D48a Jaký je Váš mateřský jazyk?

MATEŘSKÝ JAZYK – % ODPOVĚDÍ (SPONTÁNNÍ ODPOVĚĚ – MOŽNOST VÍCE ODPOVĚDÍ)⁶

	Státní jazyk(y), úřední jazyky, které mají status úředního jazyka v EU ⁷	Ostatní úřední jazyky EU ⁸	Ostatní jazyky ⁹
BE	nizozemština 56 %, francouzština 38 %, němčina 0,4 %	5 %	3 %
CZ	98 %	2 %	0,7 %
DK	97 %	2 %	2 %
DE	90 %	3 %	8 %
EE	82 %	1 %	18 %
EL	99 %	0,2 %	0,7 %
ES	španělština 89 %, katalánština ¹⁰ 9 %, galicijština ¹¹ 5 %, baskičtina ¹² 1 %	1 %	2 %
FR	93 %	6 %	3 %
IE	angličtina 94 %, irština 11 %	2 %	0,2 %
IT	95 %	5 %	1 %
CY	98 %	2 %	1 %
LV	73 %	1 %	27 %
LT	88 %	5 %	7 %
LU	lucemburština 77 %, francouzština 6 %, němčina 4 %	14 %	0,8 %
HU	100 %	0,8 %	0,6 %
MT	97 % maltština, 2 % angličtina	0,6 %	-
NL	96 %	3 %	3 %
AT	96 %	3 %	2 %
PL	98 %	1 %	1 %
PT	100 %	0,6 %	0,1 %
SI	95 %	1 %	5 %
SK	88 %	12 %	2 %
FI	finština 94 %, švédština 5 %	0,8 %	0,4 %
SE	95 %	5 %	2 %
UK	92 %	3 %	5 %
BG	90 %	0,4 %	11 %
HR	98 %	1 %	0,8 %

⁶ Otázka umožňuje více odpovědí, tj. respondenti mohou uvést jako svůj mateřský jazyk několik jazyků. Možná je rovněž odpověď „nevím“. Proto procento jazyků, jimiž se v dané zemi mluví, může být více nebo méně než 100 %. Odpovědi jsou spontánní a zaznamenávají se do připraveného seznamu.

⁷ Státní jazyky mají status úředního jazyka v celé zemi. Úřední jazyky mají status úředního jazyka v určitém regionu dané země nebo v celém státě. Regionální jazyky, které mají úřední status v EU, jsou katalánština, galicijština a baskičtina.

⁸ Kategorie „Ostatní úřední jazyky EU“ zahrnuje úřední jazyky EU, kterými se hovoří v dané zemi, kde nejsou státními jazyky.

⁹ Kategorie „Ostatní jazyky“ zahrnuje nepůvodní jazyky a regionální/menšinové jazyky, které nemají status úředního jazyka EU.

¹⁰ Katalánština je chráněna autonomním statutem Katalánska (4/1979), který uvádí, že v Katalánsku jsou úředními jazyky katalánština a španělština. Zákon 7/1983 o jazykové standardizaci v Katalánsku byl nahrazen zákonem o jazykové politice (zákon č. 1, 7. ledna 1998).

¹¹ Galicijština je chráněna autonomním statutem Galicie (1982), který uvádí, že úředními jazyky jsou galicijština a španělština. Zákon o jazykové standardizaci v Galicii (1983) propaguje galicijštinu ve všech oblastech společnosti.

¹² Baskičtina je chráněna autonomním statutem Baskicka (1979), který uvádí, že v Baskicku jsou úředními jazyky baskičtina a španělština.

RO	95 %	6 %	0,7 %
TR	93 %	0,5 %	7 %

Není nijak překvapivé, že mateřským jazykem většiny Evropanů je **jeden ze státních jazyků** jejich země. 100 % Maďarů a Portugalců uvádí státní jazyk své země jako svůj rodný jazyk.

Navzdory tomu byla v každé zemi, kde byl průzkum proveden, zaznamenána menšina, jejíž mateřštinou je **úřední jazyk EU**, který je odlišný od státního jazyka, nebo **neevropský jazyk**.

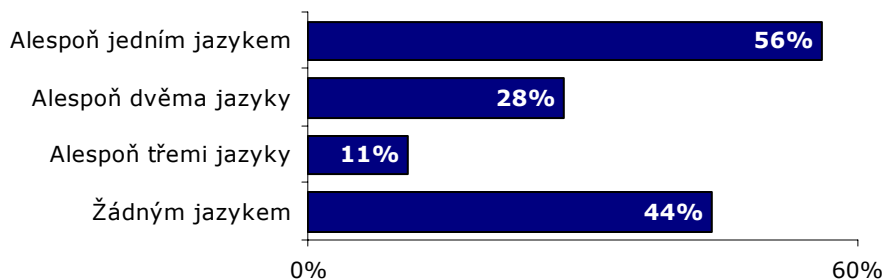
14 % respondentů v Lucembursku uvádí, že mluví ještě jiným jazykem EU, než jsou tři státní jazyky Lucemburska. To lze připisovat početné portugalské menšině, která v uvedené zemi pobývá (mateřština u 9 %), a dále skutečnosti, že zde mají sídlo mezinárodní instituce. V případě Slovenska má 10 % respondentů jako svůj mateřský jazyk maďarštinu¹³.

Pokud jde o jazyky, které nejsou úředními jazyky EU, má v Lotyšsku a v Estonsku významný počet obyvatel jako mateřský jazyk ruštinu (26 % a 17 %), což je pochopitelné z historických a zeměpisných důvodů. Tento jev byl rovněž zaznamenán v kandidátské zemi Bulharsku, kde 8 % respondentů uvádí jako svůj mateřský jazyk turečtinu.

A pro některé občany EU je mateřštinou **jazyk jejich země původu mimo území EU**. To lze pozorovat v zemích s tradičně početnou přistěhovaleckou komunitou, jako je např. Německo, Francie a Spojené království.

56 % občanů ve členských státech EU se dokáže kromě své mateřštiny domluvit ještě v jednom jazyce. To je o 9 procent více, než bylo zaznamenáno v roce 2001 mezi tehdy 15 členskými státy¹⁴. 99 % Lucemburčanů, 97 % Slováků a 95 % Lotyšů uvádí, že umějí alespoň jeden cizí jazyk.

D48b-d Jakým jazykem kromě své mateřštiny hovoříte natolik dobře, abyste v něm mohl(a) konverzovat?

Pokud jde o cíl, aby každý občan EU znal kromě své mateřštiny alespoň dva další jazyky, **28 % respondentů uvádí, že umí dva cizí jazyky natolik dobře, že se v nich domluví.** To je případ zejména v Lucembursku (92 %), Nizozemsku (75 %) a ve Slovinsku (71 %). 11 % respondentů uvádí, že kromě své mateřštiny umí ještě nejméně tři jazyky.

¹³ Zákon o menšinových jazycích byl na Slovensku přijat 10. července 1999. Povoluje používání menšinových jazyků ve veřejné správě na místní úrovni, patří-li k menšinové skupině alespoň 20 % obce.

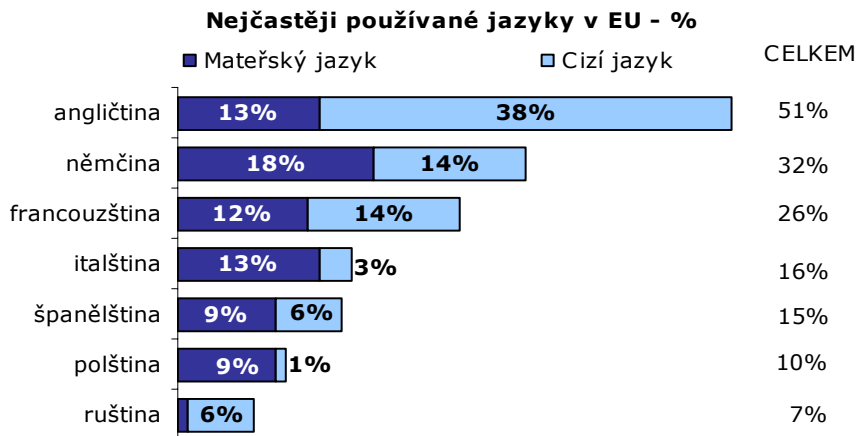
¹⁴ Standard EB 55.1 in http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/eb/eb55/eb55_en.pdf

Avšak téměř polovina respondentů, 44 %, přiznává, že neumí kromě své mateřštiny žádný jiný jazyk. V šesti členských státech patří do této skupiny většina obyvatel; jedná se o Irsko (66 %), Spojené království (62 %), Itálii (59 %), Maďarsko (58 %), Portugalsko (58 %) a Španělsko (56 %).

Nejrozšířenějším cizím jazykem zůstává v celé Evropě angličtina. 38 % občanů EU uvádí, že umí anglicky natolik dobře, že se tímto jazykem domluví. V 19 z 29 zemí, kde byl průzkum proveden, je angličtina kromě mateřštiny nejrozšířenějším jazykem, zejména to platí ve Švédsku (89 %), na Maltě (88 %) a v Nizozemsku (87 %).

14 % Evropanů uvádí, že kromě své mateřštiny umí také francouzsky nebo německy. Francouzština je nejčastějším cizím jazykem ve Spojeném království (23 %) a v Irsku (20 %), zatímco **německy** budou nejspíše umět občané České republiky (28 %) a Maďarska (25 %). **Skupinu pěti nejrozšířenějších jazyků, odhlédneme-li od mateřštiny, doplňují španělština a ruština** – znalost každého z nich uvádí 6 % Evropanů.

Lze tedy říci, že státní jazyky nejlidnatějších členských států jsou, což není žádné překvapení, nejrozšířenějšími rodnými jazyky v rámci EU, přičemž nerozšířenější mateřštinou je němčina (18 %). Zkombinujeme-li tyto výsledky se znalostmi cizích jazyků, je vidět, že **nejpoužívanějším jazykem v EU je angličtina, kterou více než polovina respondentů (51 %) hovoří buď jako svou mateřštinou nebo cizím jazykem.**

Zároveň je třeba zdůraznit, že **jazykové znalosti jsou rozděleny nerovnoměrně, a to jak v rámci geografického území Evropy, tak v rámci sociodemografických skupin.**

Poměrně dobré jazykové znalosti lze pozorovat v relativně malých členských státech, které mají několik státních jazyků, méně používané rodné jazyky nebo „jazykovou výměnu“ s okolními zeměmi. To je případ například v Lucembursku, kde 92 % obyvatel mluví alespoň dvěma jazyky. Zdá se, že lidé, kteří žijí v jihoevropských zemích nebo v zemích, kde je jeden z hlavních evropských jazyků státním jazykem, mají malé jazykové znalosti. Pouze 5 % Turků, 13 % Irů a 16 % Italů ovládá kromě své mateřštiny ještě alespoň dva jazyky.

„Mnohojazyčný“ Evropan je pravděpodobně mladý, dobře vzdělaný nebo ještě student, který se narodil v jiné zemi, než kde nyní bydlí, a který používá cizí jazyky z

pracovních důvodů a má motivaci se učit. Z toho vyplývá, že velká část evropské společnosti výhod multijazyčnosti nevyužívá.

Navíc **míra motivace občanů EU učit se jazyky je malá**. 18 % občanů EU uvádí, že se během posledních dvou let učili cizí jazyk nebo si jeho znalosti zlepšovali, a 21 % uvádí, že to v nadcházejícím roce mají v úmyslu. Na základě těchto výsledků **Ize každého pátého Evropana označit za aktivního studenta jazyků**¹⁵, který si své jazykové znalosti v nedávném období zlepšil nebo tak hodlá učinit v nadcházejících 12 měsících.

Pouze 12 % respondentů si v minulosti zlepšovalo své jazykové znalosti a rovněž tak hodlají učinit v nadcházejícím roce, čímž získají status velmi aktivního studenta jazyků.

Tři faktory, které byly nejčastěji zmiňovány jako důvod odrazující od studia cizích jazyků, jsou: nedostatek času (34 %), motivace (30 %) a náklady na jazykové kurzy (22 %). Stimuly chápány jako faktory, které by zlepšily jazykové znalosti, tato zjištění odrážejí: 26 % respondentů uvedlo bezplatné jazykové kurzy, 18 % flexibilní výuku přizpůsobenou dennímu programu.

V obecnější rovině **mají** ve srovnání s výsledky před čtyřmi lety **důvody pro učení jazyků stále větší souvislost s praktickými výhodami**, jako jsou příležitost využít tyto znalosti v práci (32 %) nebo pracovat v zahraničí (27 %). Nicméně jsou stále uváděny i „slabší“ motivy jako například využít cizí jazyky na dovolené (35 %) nebo pro osobní uspokojení (27 %).

VÝZVY

Současná situace představuje pro budoucnost, pokud jde o cíle stanovené pro evropskou multijazyčnou společnost, velké výzvy. Patří sem výzvy v oblasti reakce

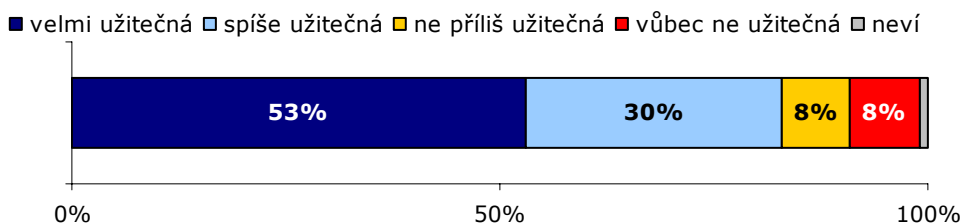
¹⁵ Velmi aktivní student jazyků = učil se cizí jazyk/zlepšoval si jeho znalosti v posledních dvou letech a hodlá tak učinit v nadcházejících 12 měsících, aktivní student jazyků = učil se cizí jazyk/zlepšoval si jeho znalosti v posledních dvou letech nebo tak hodlá učinit v nadcházejících 12 měsících, neaktivní student jazyků = neučil se cizí jazyk/nezlepšoval si jeho znalosti v posledních dvou letech ani tak nehodlá učinit v nadcházejících 12 měsících.

na vůli občanů učit se jazyky, splnění cílů na politické úrovni a dosažení cíle „mateřský jazyk + dva další“.

Je třeba zdůraznit, že mezi Evropany převažuje shoda v tom, že umět několik jazyků je výhodné. 83 % občanů členských států se domnívá, že znalost cizích jazyků jim je nebo může být osobně užitečná, více než polovina (53 %) považuje znalosti jazyků za velmi užitečné. Pouze 16 % respondentů si výhod mnohojazyčnosti není vědomo.

Prakticky každý ve Švédsku (99 %), na Kypru (98 %) a v Lucembursku (97 %) výhody uznává a dokonce i v zemích s nejnižší podporou, v Portugalsku a v Řecku, 3 ze 4 občanů považují jazykové znalosti za užitečné.

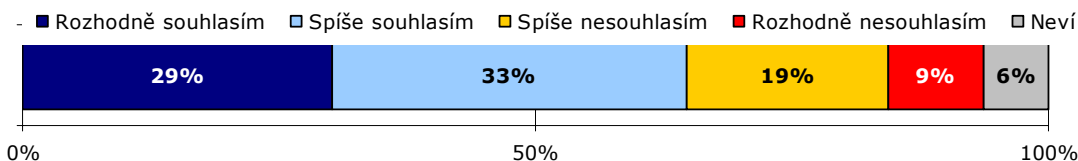
QA1 Myslíte si, že znalost jiných jazyků než Vašeho mateřského je, nebo by mohla být, pro Vás osobně velmi užitečná, spíše užitečná, ne příliš užitečná nebo vůbec ne užitečná? - % EU 25

Tato podpora se vztahuje i na politickou úroveň, protože 67 % respondentů souhlasí s názorem, že výuka jazyků by měla být politickou prioritou, a 29 % se s tímto názorem plně ztotožňuje.

Ve 26 z 29 zemí, kde byl výzkum proveden, tento názor sdílí převážná většina občanů. Zdá se, že to platí zejména pro jihoevropské země, kde se znalost jazyků jeví být zároveň malá. 87 % Kypřanů a 82 % Řeků by považovalo výuku jazyků za politickou prioritu, kdežto v kandidátské zemi Chorvatsku (55 % nesouhlasí) a ve Finsku (53 %) je většina občanů proti tomuto názoru.

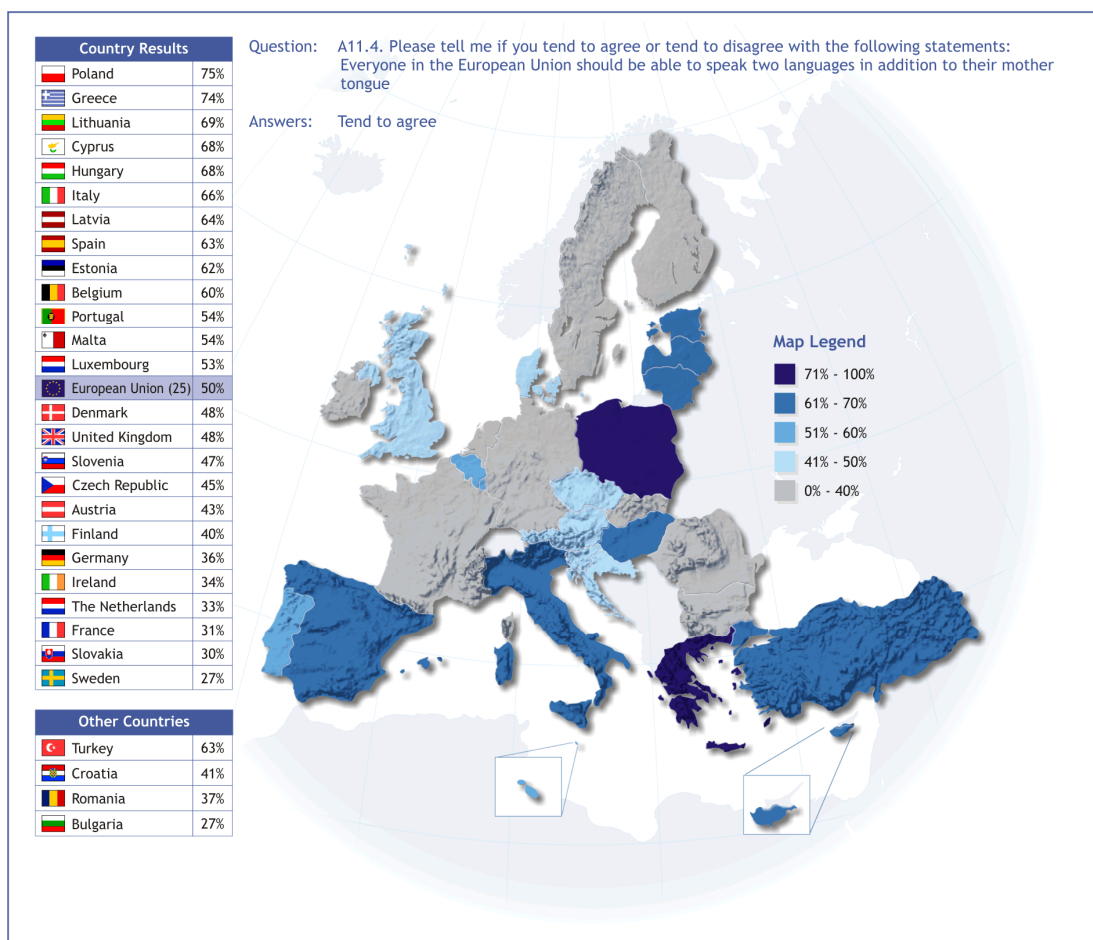
QA12.1 Řekněte mi prosím, do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s tímto tvrzením: Výuka cizích jazyků by měla být politickou prioritou - % EU

Cíl „mateřský jazyk + dva další“ se těší ze strany Evropanů opatrné podpory, protože 50 % Evropanů souhlasí s názorem, že každý v EU by měl být schopen domluvit se kromě své mateřštiny ještě dvěma dalšími jazyky. 44 % respondentů s tímto názorem nesouhlasí. 28 % Evropanů v současnosti uvádí, že jsou schopni domluvit se dvěma cizími jazyky.

Na úrovni jednotlivých zemí však existují značné rozdíly. Zdá se, že s tímto názorem se ztotožňují spíše obyvatelé zemí jižní a východní Evropy. Zejména to platí v Polsku (75 %), Řecku (74 %) a Litvě (69 %). Nejnižší podíl občanů ztotožňujících se s myšlenkou, že každý by měl být schopen domluvit se kromě své mateřštiny alespoň dvěma dalšími jazyky, mají Švédsko (27 %) a přistupující země Bulharsko (27 %).

Tento cíl byl poprvé představen v Barceloně v březnu 2002 hlavami států a vlád¹⁶, které požadovaly, aby od velmi raného věku probíhala výuka nejméně dvou cizích jazyků. **Tento cíl je postaven na dlouhodobém základě, a proto musí započatá práce pokračovat.** Lze se domnívat, že má tento návrh podporu, protože 84 % Evropanů souhlasí s tím, že každý v Evropské unii by měl kromě své mateřštiny umět ještě jeden jazyk.

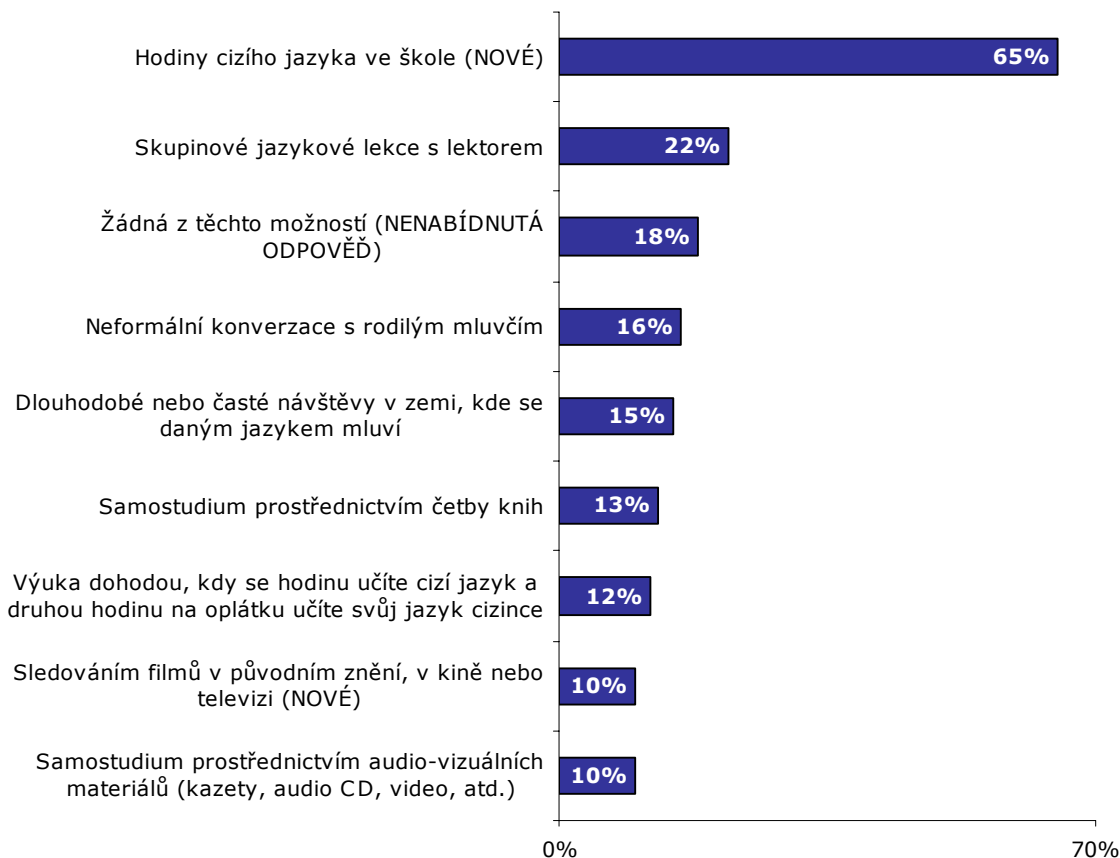

¹⁶ Závěry zasedání Evropské Rady v Barceloně v březnu 2002:
http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/71025.pdf

KLÍČEM JE VZDĚLÁNÍ

Pro splnění cílů týkajících se mnohojazyčnosti se jeví být jako zásadní vzdělávací systémy v každé zemi a budoucí generace. Člen Komise Ján Figel' (odpovědný za vzdělávání, odbornou přípravu, kulturu a mnohojazyčnost) je přesvědčen, že „**dnešní mladá generace plně přispěje k obohacení evropské mnohojazyčné společnosti**“¹⁷.

QA7a Nabídnu Vám nyní několik způsobů, jakými se lze naučit cizí jazyk. Řekněte mi prosím, který z nich jste někdy vyzkoušel(a) - % EU

Evropané se učí jazyky zejména na základní a střední škole. Velká většina, 65 % respondentů, uvádí hodiny jazyka ve škole jako způsob, jak se učili cizí jazyky. Na otázku, kde si zlepšili své jazykové znalosti, odpovídá 59 % respondentů, že na střední škole a 24 % na základní škole. **Pro mnoho Evropanů se škola jeví být jediným místem, kde se učili cizí jazyky.**

Mezi Evropany panuje široká shoda v tom, že je důležité, aby se mladí lidé učili cizí jazyky. 73 % občanů EU uvádí jako hlavní důvod, proč by mládež měla kromě své mateřštiny získat znalosti ještě jiných jazyků, lepší pracovní příležitosti, 38 % respondentů uvádí jako motiv, proč by se měli mladí lidé učit jazyky, celosvětovou rozšířenost daného jazyka. **Prakticky nikdo (0,4 %) se nedomnívá, že pro mladé lidi není důležité učit se jazyky.**

¹⁷ Tisková zpráva k Evropskému dni jazyků dne 26. září 2005.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1179&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=cs>

Většina Evropanů si myslí, že nejlepším věkem pro zahájení výuky prvního a druhého cizího jazyka u dětí je šest let a více (55 % a 64 %), jinými slovy na základní škole.

Pokud jde o otázku zahájení výuky dvou cizích jazyků v raném věku, **39 % občanů EU by souhlasilo s tím, aby se děti začaly učit první cizí jazyk před dosažením věku 6 let.** Avšak pouze 17 % respondentů sdílí tento názor, co se týče druhého cizího jazyka.

77 % občanů EU se domnívá, že děti by se měly jako první cizí jazyk učit angličtinu. Angličtina se na prvním místě umístila ve všech zemích, kde byl proveden průzkum, s výjimkou Spojeného království, Irska a Lucemburska. Dále následuje francouzština (33 %) a němčina (28 %).

QA2b Které dva jazyky kromě vašeho mateřského by se měly učit děti?¹⁸

	angličtina	francouzština	němčina	španělština	ruština	italština	švédština
EU25	77%	33%	28%	19%	3%	2%	0%
BE	88%	50%	7%	9%	0%	1%	-
CZ	89%	9%	66%	4%	9%	0%	-
DK	94%	13%	62%	13%	0%	0%	0%
DE	89%	45%	3%	16%	6%	2%	-
EE	94%	6%	22%	1%	47%	0%	1%
EL	96%	34%	50%	3%	0%	6%	-
ES	85%	44%	14%	4%	0%	1%	-
FR	91%	2%	24%	45%	0%	6%	-
IE	3%	64%	42%	35%	1%	4%	0%
IT	84%	34%	17%	17%	0%	0%	-
CY	98%	49%	19%	2%	4%	4%	0%
LV	94%	6%	28%	1%	42%	0%	0%
LT	93%	6%	34%	2%	43%	0%	0%
LU	59%	83%	43%	2%	0%	1%	-
HU	85%	4%	73%	3%	2%	2%	-
MT	90%	24%	13%	2%	-	61%	-
NL	90%	22%	40%	21%	0%	0%	-
AT	84%	29%	2%	10%	4%	11%	-
PL	90%	7%	69%	1%	10%	1%	-
PT	90%	60%	8%	7%	-	0%	-
SI	96%	6%	69%	3%	0%	12%	0%
SK	87%	7%	75%	3%	6%	1%	0%
FI	85%	10%	24%	3%	10%	0%	38%
SE	99%	17%	35%	31%	1%	0%	1%
UK	5%	71%	34%	39%	1%	3%	-
BG	87%	13%	49%	5%	14%	1%	-
HR	82%	5%	69%	2%	0%	14%	-
RO	64%	34%	17%	7%	2%	8%	-
TR	72%	12%	52%	1%	2%	1%	-

 = první jazyk

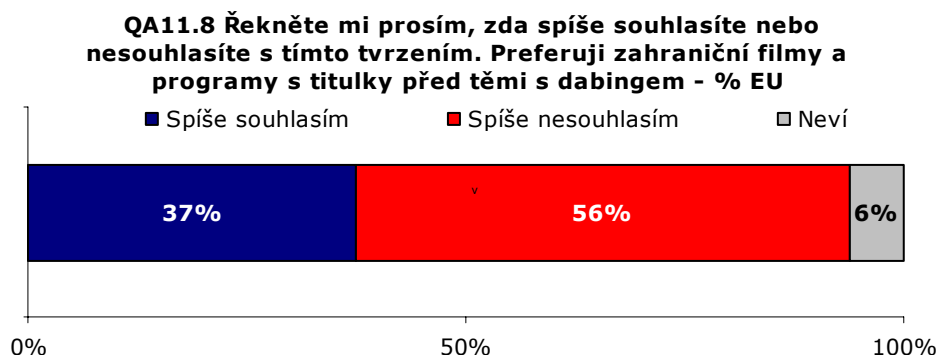
 = druhý jazyk

¹⁸ V tabulce jsou uvedeny pouze ty jazyky, které byly v dané zemi uváděny jako první a druhé nejčastější.

Kromě školního vzdělávání existuje mnoho dalších způsobů jak se učit jazyky a různá prostředí pro jejich učení. Například výzkumy ukazují, že povzbudit a usnadnit učení jazyků může používání titulků.

V zemích, kde se titulky běžně používají, je podpora sledování zahraničních filmů a programů v původním znění značně vysoká. Platí to pro 94 % Švédů a Dánů a 93 % finských respondentů. Je třeba upozornit na to, že tyto země patří ke členským státům, kde se velká část občanů plyně domluví několika jazyky.

V průměru 10 % občanů EU uvádí, že jako jeden způsob učení jazyků se dívali na filmy v původním znění. Avšak **většina Evropanů, 56 %, upřednostňuje sledování zahraničních filmů a programů v dabingu před původním zněním s titulky.** Zejména to platí v Maďarsku (84 %) a České republice (78 %).

ZÁVĚR

Vzhledem k cílům stanoveným pro mnohojazyčnou Evropu **lze situaci hodnotit jako slibnou.** Ve srovnání s výsledky průzkumů Eurobarometru provedených v roce 2001¹⁹ došlo v uplynulých čtyřech letech k pozitivnímu vývoji.

- Počet občanů EU, kteří umí alespoň jeden cizí jazyk, se lineárně zvýšil ze 47 % v roce 2001 na 56 % v roce 2005.
- Úroveň jazykových znalostí Evropanů odhadnutá na základě sebehodnocení se zlepšuje. Ve srovnání s výsledky v roce 2001 se podíl těch, kteří umějí anglicky a španělsky, zvýšil o 4 procenta a podíl těch, kteří mluví velmi dobře francouzsky a německy, o 3 a 2 procenta²⁰.
- Ve srovnání se situací před čtyřmi lety se v současnosti více Evropanů domnívá, že znalost cizích jazyků je užitečná (83 % v roce 2005 ve srovnání se 72 % v roce 2001).

¹⁹ EB54.1 Evropané a jazyky na http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/ebs/ebs_147_summ_en.pdf a Standard EB 55.1 na http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/eb/eb55/eb55_en.pdf

²⁰ Úroveň znalosti ruštiny nebyla v EB54.1 zjišťována.